

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO
NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

SADKÓW

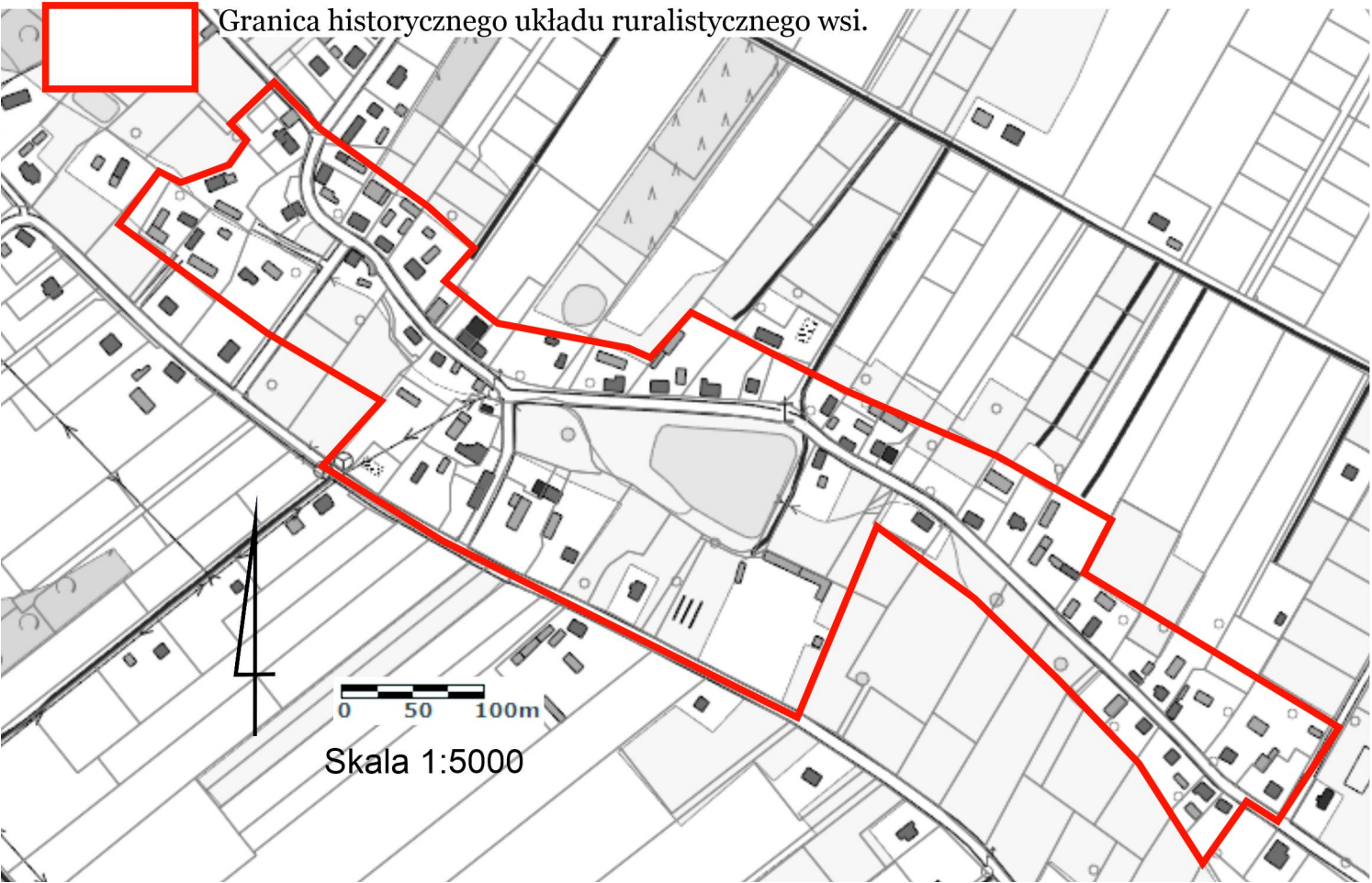
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1785, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **DOBROSZYCE**

6. Współrzędne geograficzne

51°18'19"N 17°18'47"E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: 1785 r., 1937 r. - Zantkau.

Historia wsi i dóbr: W 1785 r. w Sadkowie istnieje folwark z hodowlą 178 owiec i młyn wodny. Wieś zamieszkuje 119 ewangelików, 26 katolików, wśród nich 10 rolników, 15 ogrodników i chałupników. W 1845 r. we wsi znajduje się szkoła ewangelicka, pałac, folwark, dziedziczne sołectwo, 2 młyny wodne, 5 tkalni płótna lnianego oraz 40 posesji z 51 budynkami mieszkalnymi. Wśród 331 mieszkańców jest 6 rzemieślników, 2 handlarzy. W 1891 r. Sadków stanowi majątek rycerski o powierzchni 160 ha, w tym 120 ha pól. Wiodące znaczenie ma hodowla koni i bydła. W 1912 r. w majątku w Sadkowie uprawia się rośliny okopowe; istnieje tam cegielnia i tuczarnia.

Wieś w układzie wielodrożnicowym powstałym z pierwotnej wsi przydrożnej. Zabudowa wsi skupiona, o zróżnicowanych gabarytach i typach budynków, rozmieszczona jest obustronnie wzdłuż wiejskich ulic, na dużych działkach siedliskowych. W południowej części wsi znajduje się założenie pałacowo -folwarczne zorganizowane wokół czworobocznego majdanu.

Bibliografia:

- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, woj. wrocławskie, red. J. Pokora, M. Zlat, t. IV, Oleśnica, Bierutów i okolice, Warszawa 1983
- Johann Georg Knie, Alphabetisch-statistisch- topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuss. Provinz Schlesien : nebst beigefügter Nachweisung von der Eintheilung des Landes nach den Bezirken der drei königlichen Regierungen, den darin enthaltenen Fürstenthümern und Kreisen, mit Angabe des Flächeninhaltes, der mittlern Erhebung über die Meeresfläche, der Bewohner, Gebäude, des Viehstandes usw. - 2. verm. u. verb. Aufl., Breslau 1845
- Hans Lutsch, Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien , Bd. 2., Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.-Bezirks Breslau, Breslau 1889
- Romuald M. Łuczyński, Losy rezydencji dolnośląskich w latach 1945-1991, Wrocław 2010
- Rospond S., Bork H., Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, Warszawa-Wrocław 1970, t.1, t.2, Warszawa-Wrocław 1985,
- Die Rittergüter und selbständigen Gutsbezirke in der Provinz Schlesien, Breslau 1870.
- Schlesisches Güter-Adressbuch, Breslau 1886, 1891, 1894, 1902, 1905, 1909, 1912, 1917, 1921, 1926, 1930.

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

czerwiec 2023
Justyna Kość